

कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत
सन २०२०-२१ मध्ये भात पड क्षेत्रामध्ये गळीतधान्याचे
उत्पादन वाढविण्यासाठी (TRFA-OILSEED) कार्यक्रमास
सुधारित प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : राअसुअ-२०२०/प्र.क्र.६५/४अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : २८ जानेवारी, २०२१

संदर्भ:-

१. कृषि केंद्र शासनाचे पत्र क्र.२-१५/२०२०-NFSM(OS), दि.१४/०५/२०२०
२. कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.राअसु-२०२०/प्र.क्र.३३/४-अ, दि.०६/०६/२०२०
३. कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.राअसु-२०२०/प्र.क्र.३३/४-अ, दि.१६/०६/२०२०
४. कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.राअसु-२०२०/प्र.क्र.३३/४-अ, दि.०८/१०/२०२०
५. कृषी, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग भारत सरकार यांचे पत्र File No. २-१५/२०१२-NFSM (OS)
Dt.२०/०८/२०२०
६. कृषी आयुक्तालयाचे पत्र क. Extn.२/NFSM(OS) TRFA/AAP२०-२१/f.no.१/२०२०/२००८६,
Dt.२५/०८/२०२०
७. कृषी आयुक्तालयाचे पत्र क्र.विप्र.२/राअसुअ-TRFA (गळीत)/प्र.क्र.१/प्र.मा.प्रस्ताव/२०/२००९२,
दि.२५/०८/२०२०
८. कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.राअसु/प्र.क्र.६५/४-अ, दि.०५/१०/२०२०
९. कृषी आयुक्तालयाचे पत्र क. Extn.२/NFSM(OS) TRFA/Rev.AAP२०-२१/f.no.१/२०२०/२८५९४,
Dt.०६/११/२०२०
१०. कृषी, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग भारत सरकार यांचे पत्र File No. २-१५/२०२०-NFSM (OS)
Dt.०८/०१/२०२१
११. कृषी आयुक्तालयाचे पत्र क्र.विप्र.२/NFSM TRFA Oil २०२१/सु.कार्य.प्र.वि.मा.प्र./प्र.क्र.१०/२०/३३(२),
दि.११/०१/२०२१

प्रस्तावना :-

सन २०२०-२१ मध्ये राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत भात पड क्षेत्रामध्ये गळीतधान्याचे उत्पादन वाढविण्यासाठी (TRFA Oilseed) कार्यक्रमांतर्गत केंद्र शासनाने रु.११६.६७ लाखाचा वार्षिक कृति आराखडा (प्रलंबित दायित्व रु.९.६२ लाख व नियमित कार्यक्रम रु.१०७.०५ लाख) संदर्भ क्र.५ च्या पत्रान्वये मंजूर केला होता, त्यास संदर्भ क्र.८ येथील दि.०५/१०/२०२० च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आलेली आहे.

सन २०१९-२० च्या अंतरिम उपयोगिता प्रमाणपत्राच्या आधारे केंद्र शासनाने रु.९.६२ लाख प्रलंबित दायित्व सन २०२०-२१ च्या वार्षिक कृति आराखड्यात अंतर्भूत केले होते. तथापि, सन २०१९-२० च्या अंतिम उपयोगिता प्रमाणपत्रानुसार (TRFA Oilseed) कार्यक्रम अंतर्गत रु.२८.१० लाखाचे प्रलंबित दायित्व असल्याचे केंद्र शासनास वेळोवेळी कृषि आयुक्तालयामात निदर्शनास आणून सुधारित वार्षिक कृति आराखडा मंजूर करणेबाबत प्रस्तावित करण्यात आले होते. त्यानुषंगाने केंद्र शासनाने एकूण मंजूर नियतव्ययाच्या मर्यादेत नियमित कार्यक्रम कमी करून अंतिम प्रलंबित दायित्वानुसार सुधारित वार्षिक कृति आराखडा सादर करणेबाबत निर्देश दिले होते.

सबब, जवस पिकाच्या पिक प्रात्यक्षिकांसाठी विहित वयोमर्यादेतील प्रमाणित बियाण्याची उपलब्धता कमी असल्याने त्याबाबतचा नियमित कार्यक्रम त्या प्रमाणात कमी करून प्रलंबित दायित्वासह भात पड क्षेत्रामध्ये गळीतधान्याचे उत्पादन वाढविण्यासाठीच्या (TRFA Oilseed) कार्यक्रमाचा वार्षिक कृति आराखडा आयुक्तालयाने संदर्भ क्र.९ येथील दि.०६/११/२०२० च्या पत्रान्वये केंद्र शासनास मंजूरीस्तव सादर केला होता. त्यास केंद्र शासनाने संदर्भ क्र.१० येथील दि.०८/०१/२०२१ च्या पत्रान्वये मंजूरी दिली आहे.

त्यानुषंगाने, सन २०२०-२१ मध्ये राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानातर्गत भात पड क्षेत्रामध्ये गळीतधान्याचे उत्पादन वाढविण्यासाठीच्या (TRFA Oilseed) कार्यक्रमास सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबतचा प्रस्ताव कृषि आयुक्तालयाने संदर्भ क्र.११ येथील दि.११/०१/२०२१ पत्रान्वये शासनास सादर केला आहे. सदर प्रस्तावास सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. सबब, शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:

१. सन २१-२०२० करिता राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानातर्गत भात पड क्षेत्रामध्ये गळीतधान्याचे उत्पादन वाढविण्यासाठी (TRFA Oilseed) रु.११६.६७ लाखाचा (केंद्र हिस्सा रु.७०.०० व राज्य हिस्सा रु.४६.६७) रकमेच्या कार्यक्रमास खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून मंजूरी प्रदान करण्यात येत आहे.
  - i. सदर कार्यक्रम राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानाच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार राबविण्यात यावा.
  - ii. या कार्यक्रमातर्गत वापरले जाणारे वाण १० वर्षांच्या आतील असावेत.
२. सदर कार्यक्रमाचे घटक/उपघटक निहाय मंजूर आर्थिक व भौतिक लक्षांकाचे वितरण सोबतच्या सुधारित परिशिष्ट “अ” मध्ये नमूद केले आहे. सदर अभियानाची केंद्र व राज्याच्या ६०:४० आर्थिक सहभागाच्या प्रमाणात अंमलबजावणी करण्यात यावी.
३. सदर अभियानाच्या अंमलबजावणीकरिता केंद्र व राज्य हिस्स्याचा निधी ६०:४० प्रमाणात वेळोवेळी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीद्वारे आयुक्त (कृषि) यांना उपलब्ध करून देण्यात येईल. सदर निधी केंद्र व राज्य हिस्स्याच्या पुढील लेखाशिर्षातर्गत सन २०२०-२१ करिता अर्थसंकल्पित करण्यात आलेल्या तरतुदीतून खर्ची टाकावा.

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
सर्वसाधारण	मागणी क्रमांक डी-३ २४०१- पीक संवर्धन (००) (१०२) अन्नधान्य पिके (००) (२५) कृषी उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (केंद्र हिस्सा ६०%) (केंद्र पुरस्कृत योजना) (२४०१ ४६१४) (योजनांतर्गत) (दत्तमत) ३३, अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक डी-३ २४०१- पीक संवर्धन (००) (१०२) अन्नधान्य पिके (००) (३३) कृषी उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (राज्य हिस्सा ४०%) (केंद्र पुरस्कृत योजना) (२४०१ A२३४) (योजनांतर्गत) (दत्तमत) ३३, अर्थसहाय्य
अनुसूचित जाती	मागणी क्रमांक एन-३ २४०१- पीक संवर्धन (००)(७८९) अनुसूचित जाती उपयोजना (००) (०५) कृषी उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (केंद्र हिस्सा ६०%) अनुसूचित जाती उपयोजना (२४०१ B१०५), ३३, अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक एन-३ २४०१- पीक संवर्धन (००)(७८९) अनुसूचित जाती उपयोजना (००) (०६) कृषी उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (राज्य हिस्सा ४०%) अनुसूचित जाती उपयोजना (२४०१ B११४), ३३, अर्थसहाय्य
अनुसूचित जमाती	मागणी क्रमांक टी-५ २४०१- पीक संवर्धन, ७९६-जनजाती क्षेत्रांतर्गत उपयोजना (पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना), जनजाती क्षेत्रांतर्गत उपयोजना, (०१) (२१) कृषी उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (केंद्र हिस्सा ६०%) (२४०१ A५५७) ३३, अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक टी-५ २४०१- पीक संवर्धन, ७९६-जनजाती क्षेत्रांतर्गत उपयोजना (पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना), जनजाती क्षेत्रांतर्गत उपयोजना, (०१) (२२) कृषी उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (राज्य हिस्सा ४०%) (२४०१ A५६६) ३३, अर्थसहाय्य

४. सन २०२०-२१ मध्ये राज्यात सदर अभियानाची अमलबजावणी व सनियंत्रण करण्याच्या दृष्टीने निधी आहरण व वितरण करणेसाठी पुढीलप्रमाणे नियंत्रण तसेच आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

अ. क्र.	स्तर	नियंत्रण अधिकारी	आहरण व संवितरण अधिकारी
१	आयुक्तालय स्तर	आयुक्त (कृषि), कृषी आयुक्तालय, पुणे	सहाय्यक संचालक (लेखा-१) कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.
२	जिल्हा स्तर	संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी	संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी कार्यालयातील लेखाधिकारी

५. केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार सदर रु.११६.६७ लाख रकमेच्या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्यात यावी.
६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०१२८१३२५४२४६०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(महावीर झेंडगे)
कार्यासन अधिकार, महाराष्ट्र शासन

प्रति:-

१. मा. मंत्री (कृषि)यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. राज्य मंत्री (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
४. मा.विरोधी पक्ष नेता, विधानपरिषद, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
५. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
६. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. आयुक्त (कृषी), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१०. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला.
११. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषी आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
१२. सर्व विभागीय कृषी सहसंचालक
१३. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी
१४. महालेखाकार (स्थानिक निकाय लेखा परिक्षा व लेखा), मुंबई.
१५. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
१६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
१७. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य
१८. सहायक संचालक (लेखा-१), कृषी आयुक्तालय, पुणे
१९. वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१ / अर्थसंकल्प - १३), मंत्रालय, मुंबई
२०. निवड नस्ती-४अ

सुधारित परिशिष्ट - अ

सन २०२०-२१ करिता राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान अंतर्गत भात पड क्षेत्रामध्ये गळीतधान्याचे उत्पादन वाढविण्यासाठी (TRFA- Oilseed) कार्यक्रम

(रु. लाख)

अ.क्र.	बाब/घटक	परिमाण	मंजूर कार्यक्रम			
			भौतिक	आर्थिक		
				केद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	एकूण
अ)	समुह गटप्रात्यक्षिके @२.५० लाख/गाव					
१)	जवस	रु.३०००/हे.	२८४	५.११	३.४१	८.५२
२)	करडई		१००	१.८०	१.२०	३.००
३)	तीळ		१००	१.८०	१.२०	३.००
४)	भुईमुग	रु.१००००/हे.	६००	३६.००	२४.००	६०.००
एकूण ....(अ)		---		४४.७१	२९.८१	७४.५२
ब)	एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन					
१)	सूक्ष्म मूलद्रव्ये	रु.५००/हे.	३५०	१.०५	०.७०	१.७५
२)	जैविक कीटकनाशके (Bio-Pesticide)		४३६	१.३१	०.८७	२.१८
एकूण ....(ब)			-----	२.३६	१.५७	३.९३
क)	कृषि यंत्रसामुग्री (ट्रक्टरचलित अवजारे)					
i)	सीड ड्रील	SMAM प्रमाणे	५	०.६०	०.४०	१.००
ii)	रोटाव्हेटर		८	२.१६	१.४४	३.६०
एकूण ....(क)		-----	-----	२.७६	१.८४	४.६०
ड)	प्रशिक्षण					
१)	शेतकरी प्रशिक्षण	रु. ०.२४ लाख/प्र.	१७	२.४५	१.६३	४.०८
२)	अधिकारी प्रशिक्षण	रु. ०.३६ लाख/प्र.	४	०.८६	०.५८	१.४४
एकूण ....(ड)		-----		३.३१	२.२१	५.५२
इ)	गतवर्षीचे प्रलंबित दायित्व (सन २०१९-२०)			१६.८५६	११.२४१	२८.०९७
एकूण एकंदर ...(अ+ब+क+ड+इ)			-----	७०.००	४६.६७	११६.६७